

Anne Katajisto

Elina Huhtala

ESITE LAPSITYÖSTÄ PORIN ENSI- JA TURVAKOTI ESIKKOON

Hoitotyön koulutusohjelma

2017

ESITE LAPSITYÖSTÄ PORIN ENSI- JA TURVAKOTI ESIKKOON

Huhtala, Elina & Katajisto, Anne
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Hoitotyön koulutusohjelma
Toukokuu 2017
Ohjaaja: Myllymaa Tapio
Sivumäärä: 30
Liitteitä: 3

Asiasanat: lapsityö, perheväkivalta, lapseen kohdistuva väkivalta, esite ja projekti

Opinnäytetyön tarkoituksena oli laatia Porin Ensi- ja turvakotiyhdistykselle esite lapsityön palvelusta. Tavoitteena oli, että lapsityö saa oman erillisen esitteen, jota voidaan käyttää työvälineenä ohjattaessa asiakkaita oikean palvelun piiriin. Opinnäytetyö tehtiin yhdessä Esikon lapsityöntekijän kanssa. Myös toiminnanjohtaja ja muu Esikon henkilökunta, oli mukana antamassa palautetta esitteestä, jotta siitä saatiin toiveidenmukainen.

Esitteeseen otettiin mallia muista yhdistyksellä jo olemassa olevista esitteistä. Kuvat valittiin ilmaisesta kuvapankista ja tekstit yhdistyksen vuosikertomuksista ja internet-sivuilta. Esitteestä tehtiin selkeä ja lapsityön sisältöä avaava. Se koostui neljästä sivusta, joissa kuvat olivat avainasemassa.

Kohderyhmänä esitteelle olivat terveydenhuollon ammattilaiset, joille esite suunniteltiin työvälineeksi. Esitettä ei keritty opinnäytetyön aikana painamaan, mutta sen selkeydestä ja toimivuudesta pyydettiin palautetta terveydenhoitajilta.

Tulevaisuudessa olisi toivottavaa, että esite palvelisi terveydenhuollon ammattilaisia selkeänä työvälineenä, jotta lapsityön palveluihin ohjautuisi asiakkaita myös muunkin kuin sosiaalihuollon kautta.

BROCHURE OF CHILD BASED PROGRAM FOR ESIKKO SHELTER PORI

Huhtala, Elina & Katajisto, Anne

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree in Nursing

April 2017

Supervisor: Myllymaa, Tapio

Number of pages: 30

Appendices: 3

Keywords: domestic violence, child abuse, child based program, brochure, project

The purpose of this thesis was to create a brochure of child based program. The goal was to make an informatics brochure, which can be used as a tool in guiding customers towards right services available. Thesis was made in collaboration between students and child worker. Executive manager along with the whole crew of Esikko, also gave us feedback through the whole project that guaranteed a conclusion as requested.

Esikko shelter already had brochures of their other services, and those were used as models of how the finished product should look like. Pictures were chosen from Pixabay and subject matter was molded from shelters annual reports and from their website. The brochure was made clear and easily readable, it was only four pages long and the main focus was in the pictures.

The focus group was the public health nurses and health care in general. Brochure was planned as a tool for them. This product did not get to be printed during this thesis, but few public health nurses were asked to give feedback from its sample.

In the future this product should be used as an informatics tool in making child based program known, and it would be desirable that the potential customers would find this service by other means than social services.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET	6
3	AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET JA PROJEKTIT	6
4	PROJEKTIN TEOREETTINEN PERUSTA	8
4.1	Esite.....	8
4.2	Projekti.....	9
4.3	Perheväkivalta.....	10
4.4	Lapsiin kohdistuva väkivalta	11
4.5	Lapsityö.....	11
4.5.1	Lapsityö Porin Ensi- ja turvakodissa.....	13
4.5.2	Lapsityön vaikuttavuus.....	13
4.6	Lasten vertaistukiryhmä.....	14
4.7	Vanhemmuustyö	14
4.8	Kannustava vuorovaikutus (ICDP)	16
4.9	Eron jälkeinen vanhemmuus.....	17
5	PROJEKTIN SUUNNITTELU	17
5.1	Kohderyhmän kuvaus	17
5.2	Resurssit ja riskit.....	18
5.3	Aikataulusuunnitelma	18
5.4	Arviointisuunnitelma	19
6	PROJEKTIN TOTEUTUS	19
7	PROJEKTIN TUOTOS	21
8	ARVIOINTI JA POHDINTA	22
8.1	Projektin arviointi	22
8.2	Tuotoksen arviointi	23
8.3	Pohdinta ja ammatillinen kasvu	24
	LÄHTEET	25
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

Porin Ensi- ja turvakoti Esikko on tilannut esitteen lapsityön palveluista Satakunnan ammattikorkeakoululta. Yhdistyksellä on tarve esitteelle, jotta palvelut saadaan tunnetuksi, niin potentiaalisille asiakkaille kuin hoitoalan ammattilaisillekin. Porin Ensi- ja turvakodin lapsityöntekijän mukaan (henkilökohtainen tiedonanto 10.12.2015.)

Esikko tarjoaa lapsityöpalveluita avopalveluina perheen erilaisissa kriisi-, väkivalta- ja kaltoinkohtelutilanteissa. Sen tavoitteena on lapsen kuuleminen, huomioiminen ja auttaminen perheen vaikeissa elämäntilanteissa sekä erilaisten selviytymiskeinojen etsiminen. Lapsityön piiriin tuleminen ei edellytä lähetettä, vaan sinne ohjaututaan jonkun yhteistyötahon lähettämänä tai vanhempien yhteydenoton kautta. (Porin ensi- ja turvakotiyhdistyksen vuosikertomus 2014, 23.)

Lapsityön palveluita on tärkeää tuoda esille, sillä hoitoalan ammattilaiset kohtaavat työssään kaltoin kohdeltuja lapsia, perheväkivaltaa ja perheitä erilaisissa kriiseissä. On myös tärkeää kartuttaa terveydenhuoltoalan ammattilaisten tietämystä lapsityön palvelusta, koska tällä hetkellä tähän ohjaututaan lähinnä lastensuojelulaitosten, sosiaalitoimen, Esikossa toimivien muiden ryhmien tai vanhempien yhteydenottojen kautta. Esitteen tarkoituksena on tiedottaa hoitoalan ammattilaisia kyseisestä palvelusta, jotta he osaavat ohjata asiakkaat matalan kynnyksen palveluihin. Porin Ensi- ja turvakodin lapsityöntekijän mukaan (henkilökohtainen tiedonanto 10.12.2015.)

2 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET

Opinnäytetyön tarkoituksena on tuottaa yhdistykselle informatiivinen esite lapsityön palveluista Esikossa. Projektin tavoitteena on, että hoitotyön ammattilaisilla on käytössään esite, jota voidaan käyttää työvälineenä ohjattaessa asiakkaita oikeiden palveluiden piiriin. Tavoitteena on myös tiedottaa Esikon tarjoamista palveluista lapsien ja perheiden kanssa työskenteleville terveydenhoitajille.

Omat tavoitteemme opinnäytetyötä tehdessä on kartuttaa omaa tietopohjaamme tulevaa ammattiamme varten. Tulevaisuudessa valmiina terveydenhoitajana on tärkeää tuntea avohoidon eri palvelut ja osata ohjata asiakkaat oikean palvelun piiriin. Työn teoriapohja antaa lisäksi tietoa lapsiin kohdistuvasta väkivallasta, väkivallan vaikutuksista lapsen kasvuun ja kehitykseen sekä lapsen käytökseen. Saamme valmiuksia kohdata väkivaltaa kokenut tai nähnyt lapsi ja hänen perheensä, sekä tunnistaa väkivaltaan viittaavat merkit varhaisessa vaiheessa.

3 AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET JA PROJEKTIT

Sisäisen turvallisuuden ministeriryhmä päätti, että vuonna 2007 kansallisen väkivallan vähentämisen painopiste on lapsiin ja nuoriin kohdistuvan väkivallan vähentäminen. Näin ollen kaikkien viranomaisten yhteisiksi tavoitteiksi vahvistettiin seuraavat asiat:

- Kaikessa lainsäädännössä, suunnittelussa ja päätöksenteossa lapsen etu tulee ottaa huomioon entistä paremmin
- Valmiudet tunnistaa lapsiin kohdistuvaa väkivaltaa tulisi parantaa ja antaa lisää tietoa väkivallan seurauksista, siihen puuttumisesta ja vähentämiskeinoista
- Viranomaisten ja järjestöjen yhteistyötä parannettaisiin, jotta väkivaltaa kohdanneen lapsen tai nuoren hoito voidaan varmistaa
- Palveluketjuja viranomaisten ja järjestöjen välillä tulisi kehittää ja parantaa tiedon tuottamista ja sen koordinointia (OM 1/49/2007,4.)

Väkivaltajaosto seuraa lapsiin ja nuoriin kohdistuvaa väkivaltaa, ja seurannan käynnistämiseksi väkivaltajaosto teetti kyselyn viranomaisille ja järjestöille, jotka työskentelevät lasten ja nuorten parissa. Kyselyn mukaan viranomaisilla ja järjestöillä on erilaisia toimenpiteitä ja hankkeita, joiden tavoitteena on lapsiin ja nuoriin kohdistuvan väkivallan vähentäminen, tai väkivallan uhriksi joutuneen auttaminen. Kyseisten toimenpiteiden toteutus on kuitenkin koordinoimatonta, eivätkä tiedot hankkeista välity muille. Kyselyssä kävi myös ilmi, että Suomessa ei ole riittävää tietoa lapsiin ja nuoriin kohdistuvan väkivallan yleisyydestä, jonka vuoksi toimenpiteitä voitaisiin paremmin suunnitella ja kohdistaa oikein. YK:n lapsien oikeuksien sopimusta ei Suomessa tunneta riittävän hyvin ja lapsen edun huomioiminen jää vähäiselle väkivaltatilanteissa. Suomessa painopisteenä on tällä hetkellä väkivallan kohteiksi joutuneiden lasten ja nuorten havaitsemisessa, sekä akuuttien seurausten hoitamisessa. (OM 1/49/2007.)

Monet tutkimukset osoittavat, että väkivallan kohteeksi joutuneet tai esimerkiksi perheväkivaltaa todistaneet lapset ja nuoret, ovat alttiimpia joutumaan väkivallan uhreiksi tai tekijöiksi. Tämän takia on tärkeää panostaa lapsiin ja nuoriin kohdistuvaan väkivaltaan. Ensi- ja turvakotien liitto ry on kehittänytkin työntekijöille suunnatun lapsityön koulutuksen. Koulutuksen tavoitteena on vahvistaa työntekijöiden taitoja väkivallalle altistuneiden lasten tilanteen ja tarpeiden tunnistamisessa, sekä työskentelyssä ja auttamisessa lasten kanssa. (OM 1/49/2007,5.)

Saarinen (2008) on tutkinut opinnäytetyössään perheväkivallan puheeksi ottamista Porin äitiys- ja lastenneuvoloissa. Tutkimustuloksista käy ilmi, että perheväkivaltaa

tulee esille vähän Porin äitiys- ja lastenneuvoloissa ja näin ollen myös sen puheeksi ottamista. Terveystieteillä on myös kohtalaiset tiedot perheväkivaltailmiöistä, sekä eri auttamiskeinoista.

Saarinen (2002) arvioi opinnäytetyössään Lapsen aika- projektin vaikuttavuutta Porin Esikon turvakodin työkäytäntöihin ja työntekijöiden työorientaatioon. Tulokset osoittavat, että projektin ansioista Esikon turvakoti muuttui aiempaa lapsikeskeisemmäksi, niin fyysiseltä varustukseltaan kuin toimintaideologiltaan.

Yhteenvetona voidaan todeta, että Lapsityön -esite on tärkeä ja tarpeellinen. On tärkeää tuoda saatavilla olevaa palvelua paremmin näkyviin ja antaa selkeät yhteystiedot myös terveydenhuollon ammattilaisille, jotta perheet osataan ohjata oikean palvelun piiriin.

4 PROJEKTIN TEOREETTINEN PERUSTA

4.1 Esite

Hyvä esite on helppolukuinen ja sen kuvat tukevat ja avaavat esitteen sisältöä. Esitteen tehtävänä on esitellä palvelua ja tuoda palvelun hyödyt esille selkeästi ja helppolukuisesti. Esitteestä ilmenee millaisiin haasteisiin ja ongelmiin palveluista löytyy ratkaisu, sekä se vakuuttaa asiakkaan palveluntarjoajan osaamisesta ja ammattitaidosta. (Itä-Suomen yliopisto 2016.)

Lapsityön esitteessä tulee olla puhuttelevat ja teemaan sopivat kuvat. Mallia esitteeseen otetaan yhdistyksen aikaisemmista esitteistä. Esitteen tulisi olla lyhyt ja ytimekäs ja siinä on vain etu- ja takakansi sekä sisäaukeama, käytettävää tilaa on näin ollen neljä sivua. Projektin tekijät suunnittelevat tekstin ja valitsevat kuvat. Esitteelle on olemassa selkeät kriteerit asettelumalleista ja tekstien fonttikoosta, näistä seikoista sekä painatuksesta vastaa Ensi- ja turvakotiyhdistys sekä STEA.

4.2 Projekt

Projekti- sana tulee latinan sanasta *projectum*, mikä tarkoittaa ”eteen heitetty”. Se on kertaluontoinen työ, jonka tavoitteet ja aikataulu on ennalta suunniteltu. Projekti on hyvin organisoitu ja se etenee tiettyä kaavaa noudattaen. Sille asetetaan henkilö- ja taloudelliset resurssit. Projektisuunnitelmaa laatiessa on tärkeää rajata tehtävä, etenkin jos projekti lähtee idea- tai innovaatiopohjalta. Projektisuunnittelu on helpommin hallittavissa järjestelmällisen vaiheistuksen avulla. Projektitoiminta jakautuu suunnittelu-, toteutus- ja lopetusvaiheeseen. Arviointi on oleellinen prosessin jokaisessa vaiheessa. (Miettinen, Miettinen, Nousiainen & Kuokkanen 2000, 104–109.)

Hyvään projektisuunnitteluun kuuluu mahdollisten riskien ja ongelmien arviointi ja ennakointi. Tässä apuna voi käyttää edeltäviä aiheeseen liittyviä projekteja ja niissä ilmenneitä ongelmia. (Pelin 2009, 225.) Tilaaja asettaa projektille vaatimuksia ja reunaehdoja. Projekti loppuu, kun tuloksena syntynyt menetelmä, palvelu tai järjestelmä on valmis. Silloin vastuu lopputuloksesta siirtyy tilaajalle, joka aikanaan voi käyttää projektin tuloksia. (Ruuska, 24–25.)

4.3 Perheväkivalta

Perheväkivallalla tarkoitetaan tilannetta, jossa vanhempien tai aikuisten välillä esiintyy väkivaltaa. Siihen sisältyy myös lapsen välillisesti kokema väkivalta. Perheväkivallasta käytetään myös muita käsitteitä, kuten kotiväkivalta, parisuhdeväkivalta ja naisiin tai vaimoon kohdistuva väkivalta, sekä uusinta käsitettä intiimi parisuhdeväkivalta. Näillä käsitteillä on yleensä tarkoitettu nimenomaan aikuisten välistä väkivaltaa, kun taas suoraan lapsiin kohdistuvasta väkivallasta käytetään käsitettä lapsen fyysinen pahoinpitely, lapsiin kohdistuva väkivalta tai lapsen kaltoinkohtelu. (Oranen 2012, 217–218.) Väkivallan muodot voidaan erotella yksittäisinä tekoina, mm. fyysisenä, henkisenä, seksuaalisena tai taloudellisena väkivaltana. Kuitenkin useasti nämä väkivallan muodot esiintyvät yhdessä. (Oranen 2012, 218–219.)

Lapset jäävät edelleen liian usein huomiotta perheväkivaltatilanteissa. Vanhemmat yleensä ajattelevat, että lapsi ei näe, kuule tai tiedä väkivaltatilanteita tai tilanteet eivät vaikuta heihin ja ne unohtuvat. Lapsen ollessa väkivallan kohteena tai sivustaseuraajana, tarvitsee hän aina apua samoin kuin aikuisetkin. Perheväkivalta on vaiettu asia, jonka lapsi joutuu usein kantamaan yksin. Puhumattomuus väkivallasta voi joutua myös pelosta tai häpeästä tai lasta on saatettu kieltää kertomasta perheen keskeisistä asioista. (Oranen & Keränen 2006, 63–83)

Väkivallan vaikutukset lapsiin ovat yksilöllisiä. Niihin vaikuttavat lapsen ikä ja sukupuoli, väkivallan laatu ja määrä sekä muut riskitekijät. Lapsella on vähemmän selviytymiskeinoja käytössään, mitä nuorempi hän on. Vaikka lapsi ei reagoisi näkyvästi, on hänen kuitenkin tärkeä saada käsitellä kokemuksiaan. Perheväkivallasta puhuminen ei vahingoita lasta, vaikka se saattaa tuottaa lapselle pahan mielen. Lasta vahingoittaa se, ettei perheväkivaltaan puututa. (Oranen & Keränen 2006, 63–83.)

4.4 Lapsiin kohdistuva väkivalta

Väkivalta ilmenee monella eri tavalla. Se voi olla fyysistä-, psyykkistä-, seksuaalista väkivaltaa sekä hoidon ja avun laiminlyömistä. Fyysinen väkivalta on ruumiillista satuttamista, esimerkiksi lyömällä tai potkimalla, tukistamalla tai jotenkin muutoin ruumiillisesti kurittamalla. Henkinen väkivalta ilmenee lapsen mielen tahallisella loukkaamisella, esimerkiksi nimittelemällä ja haukkumalla ja muulla tavalla lapsen itsetuntoa vahingoittamalla. Henkiseen väkivaltaan kuuluu myös fyysisellä väkivallalla uhkailu, eristäminen sekä lapsen altistaminen perheväkivallan sivusta seuraamiseen. Seksuaalisella väkivallalla tarkoitetaan lapsen seksuaalista ahdistelua tai koskettelua sekä raiskausta ja sen yritystä. Vaikka lapsi olisi vapaaehtoisesti mukana tilanteessa, on seksuaalinen koskettelu tai seksuaaliset teot aina rangaistava rikos. (Holmberg 2000, 11.)

Väkivallaksi katsotaan myös lapsen hoidon ja avun laiminlyöminen ja heitteillejätto; myös lapsen emotionaalinen huomiotta jättäminen sekä fyysinen poissaolo katsotaan lapselle haitalliseksi. Esimerkiksi ruokailun ja hygienian puutteet ovat hoidollista laiminlyömistä. (Holmberg 2000, 11.)

Suomessa myös kuritusväkivalta on kielletty lainsäädännössä vuonna 1984. Kuritusväkivallaksi kutsutaan toimintaa, jolla aikuinen pyrkii aiheuttamaan lapselle kipua tai epämukavan olon, mutta ei fyysistä vammaa, rangaistakseen tai säädelläkseen lapsen käyttäytymistä fyysistä ylivoimaa käyttäen. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2010, 16.)

4.5 Lapsityö

Lapsityön käsite syntyi Ensi- ja turvakotien liiton Lapsen aika -projektin myötä. Lapsen aika – projektin (1997–2001) suuntaviivana oli lasten oikeus ajatusten ja kokemusten ilmaisemiseen, sekä tuleminen nähdyksi ja kuulluksi. Projektille myönnettiin

projektirahoitus viideksi vuodeksi Raha-automaattiyhdistykseltä. (Ojuri & Laitinen 2015, 32; Oranen 2001,13–16.) Ensi- ja turvakotien liitto on kehittänyt väkivaltaa kohdanneiden lasten auttamista turvakotityössä jo yli 15 vuotta, mutta alkuvaiheessa työ oli vahvasti perhekeskeistä. Lapsi nähtiin vanhempien jatkeena ja lasten kanssa väkivaltakokemuksista ei keskusteltu tai näitä asioita ei käsitelty. Lasten kanssa leikittiin ja heitä hoidettiin ja ruokittiin, mutta väkivallasta puhumisen ja kysymisen ajateltiin vahingoittavan lasta ja siksi tämä jätettiin ulkopuolelle työskentelyssä. Aluksi ajateltiin, että tämä käytäntö suojelee lasta. (Ojuri & Laitinen 2015, 32.)

Lapsen aika -projektin myötä lapsityölle alettiin määritellä sisältöä ja toimintatapoja. Työskentelyssä lapset kohdattiin yksilönä ja ryhmissä ja heitä varten kehitettiin omia työvälineitä. Lisäksi lapsi sai itselleen oman työntekijän. Lapsen kanssa tehtävässä väkivaltatyössä tärkeänä lähtökohtana on kokemusten kuuleminen ja niiden pohtiminen yhdessä aikuisen kanssa. (Ojuri & Laitinen 2015, 32.)

Lapsityö on lapsen ja perheen tukemista eri kriisitilanteissa ja sen tavoitteena on tukea lasta selviytymään esimerkiksi väkivallan kohtaamisesta, kokemisesta tai kaltoinkohtelusta. Lapsityön toimintatapa perustuu lapsen kuulemiseen, huomioimiseen ja koko perheen selviytymiskeinojen etsimiseen. Se myös antaa vanhemmille tietoa väkivallan vaikutuksesta lapsen kasvuun ja kehitykseen, sekä pyrkii vaikuttamaan lasten elinolosuhteiden parantamiseen yhteiskunnallisella tasolla. Lapsityön piiriin hakeudutaan jonkun yhteistyötahon tai vanhempien yhteydenoton kautta. (Porin ensi- ja turvakotiyhdistyksen vuosikertomus 2014, 23.)

Lapsityö on avopalveluna toteutettavaa väkivaltatyötä ja sen tavoitteena on tukea lasta selviytymään väkivalta- tai kaltoinkohtelutilanteista. Lapsityön työmenetelminä käytetään muun muassa yksilö- ja ryhmätyöskentelymenetelmiä. Yksilö- ja ryhmätyöskentelyn yhteydessä lapsia ohjataan ja rohkaistaan ilmaisemaan itseään ja tunteitaan, esimerkiksi piirtämisen, tarinoiden ja kirjeiden kirjoittamisen kautta. Myös ohjattu ja ohjaamaton leikki, lapsen rauhoittaminen, voimavarakeskeiset harjoitukset sekä turvallisuuden, itsetunnon ja minä – kuvan vahvistaminen on osa lapsityömenetelmää. (Porin ensi- ja turvakotiyhdistyksen vuosikertomus 2015, 26–27.)

4.5.1 Lapsityö Porin Ensi- ja turvakodissa

Vuonna 2015 suunnitelmallisen lapsityön piiriin kirjattiin yhteensä 37 lasta, joista viidellä oli jo kaksi lapsityön erillistä jaksoa. Lapsityön piirissä oli siis 32 eri lasta, joista 26 lapsella oli lastensuojelun asiakkuus. Tilastojen mukaan yleisintä oli lapsen oleminen väkivallan todistajana kyseisenä kertomusvuonna. Lapsista väkivallan kohteena oli yksi ja väkivallan kohteena sekä todistajana oli 4 lasta. Lapsityöhön ohjautui myös yhteensä 15 lasta, joilla ei ollut väkivaltakokemuksia. Lapsityön tarve liittyi tässä kohtaa yhä lisääntyviin vanhempien erotilanteisiin. Tällöin lapsityön tavoitteena oli tarjota lapsille keskusteluapua perheen kriisitilanteissa. Lapsityötä toteutettiin kertomusvuonna myös iltaisin ja viikonloppuisin, joka mahdollisti sen, että sitä tarjottiin kaikille tarvitseville. (Porin ensi- ja turvakotiyhdistyksen vuosikertomus 2015, 26–29.)

4.5.2 Lapsityön vaikuttavuus

Työskentelyn päättyessä lapsityön vaikuttavuutta arvioitiin keräämällä palautetta kouluikäisiltä lapsilta ja pienten lasten vanhemmilta. Kouluikäisiltä lapsilta saaduista palautteista tuli esille, että lasten mielestä väkivallasta ja sen herättämistä tunteista oli tärkeää puhua. Lisäksi suurin osa lapsista tai nuorista koki, että lapsityöstä oli hyötyä ja se auttoi ymmärtämään, etteivät vanhempien väliset riidat ole heidän syytään. (Porin ensi- ja turvakotiyhdistyksen vuosikertomus 2015, 27.)

Pienten lasten vanhemmat olivat tyytyväisiä lapsityön joustaviin palveluihin. Se vastasi perheiden tarpeita ja lapset tulivat vastaanottokäynneille mielellään. Vanhemmat kokivat saaneensa myös itselleen apua ja tukea perheen kriisitilanteisiin ja että lapset rauhoittuivat ja saivat lisää itsevarmuutta sekä rohkeutta. (Porin ensi- ja turvakotiyhdistyksen vuosikertomus 2015, 28.)

Lapsityöhön ohjaavien ja lähettävien tahojen antaman palautteen perusteella lapsityö oli laadukasta ja vastaanottoaika järjestyi nopeasti. Siinä huomioitiin koko perhe ja työskentely-ympäristö oli lapsilähtöinen. Yhteistyö Esikon kanssa oli avointa ja toimivaa. Lapsityöstä toivottiin erillistä esitettä näkyvyyden lisäämiseksi. (Porin ensi- ja turvakotiyhdistyksen vuosikertomus 2015, 28.)

4.6 Lasten vertaistukiryhmä

Lasten vertaistukiryhmän tavoitteena on vahvistaa lapsen selviytymiskykyä ja antaa mahdollisuus jakaa väkivaltakokemuksia ja niiden herättämiä tunteita (Porin ensi- ja turvakotiyhdistyksen vuosikertomus 2015, 29). Ryhmä tarjoaa lapsille mahdollisuuden jakaa kokemuksia samanlaisia asioita kokeneiden muiden lasten kanssa. Orasen (2001) raportin mukaan lapset ovat olleet kiinnostuneita toistensa kokemuksista ja ovat myös antaneet toisilleen hyviä neuvoja väkivaltatilanteissa selviytymiseen. (Oranen 2001, 79.) Porin Esikossa vuonna 2015 lasten vertaistukiryhmiä ei järjestetty osanottajien vähyys vuoksi (Porin ensi- ja turvakotiyhdistyksen vuosikertomus 2015, 30).

4.7 Vanhemmuustyö

Vanhemmuustyö on osa lapsityötä ja sen tarkoituksena on auttaa vanhempia ymmärtämään väkivaltakokemusten vaikutukset lapseen. Vanhemmuustyö alkaa, kun akuutti kriisivaihe on ohi ja esimerkiksi äidin omien kokemusten jäsentäminen ja ymmärtäminen on alkanut. Tullessaan turvakotiin äiti ja lapsi käyvät samoja prosesseja läpi ja lapsi ilmaisee, sekä seuraa äidin mielenliikkeitä jatkuvasti. Kun äiti alkaa läpikäy-

dä tunteitaan ja ajatuksiaan, sekä hakemaan turvallisuutta itselleen ja lapselleen, on myös lapsen helpompi kohdata omat tunteensa. (Oranen 2001, 102–103.)

Vanhemmuustyön sisältö voidaan jakaa neljään kokonaisuuteen, joita ovat lapsen väkivaltakokemusten jakaminen, lapsen historian kartoittaminen, lapsen suojaaminen, huolenpito- ja selviytymiskeinojen tukeminen sekä äidin syyllisyyden käsittely. Lapsen väkivaltakokemusten jakamisen tarkoituksena on herätellä äitiä näkemään lapsen kokemukset, sekä lapsen avun ja tuen tarve. Myös isän halutessa voidaan aloittaa isän ja lapsen välinen vanhemmuustyö, edellytyksenä kuitenkin on, että lapsi hyväksyy ja suostuu siihen ja tuntee olonsa turvalliseksi. (Oranen 2001, 104–105.)

Lapsen väkivaltahistoriaa kartoitettaessa, otetaan selvää, millaisia väkivaltatilanteita lapsi on nähnyt tai kokenut. Samalla selvitetään, millainen rooli lapsella on ollut kyseisessä tilanteessa, onko lapsi paennut tilannetta tai yrittänyt estää tätä esimerkiksi menemällä vanhempien riitatilanteen väliin. Lapsen suojaamisen, huolenpidon ja selviytymiskeinojen tukemisen tarkoituksena on kartoittaa, mitä selviytymiskeinoja väkivallan ympärille on rakennettu ja onko lapsella ollut ketään, kenelle hän on voinut puhua väkivaltaan liittyvistä asioista. Syyllisyyden käsittelyssä on tärkeää syyllisyyden tunteen kohtaaminen ja läpikäyminen. Syyllisyyden tunnetta ei tulisi torjua, vaan sille annetaan tilaa, koska se antaa mahdollisuuden korjata ja auttaa lasta uudella tavalla. Äidin kanssa yhdessä etsitään tukimuotoja, joilla lasta parhaiten autetaan. (Oranen 2001, 110–111.)

Vanhemmuustyö isien kanssa on vähäistä, koska isät eivät yleensä kykene katsomaan asioita lapsen näkökulmasta vielä siinä vaiheessa, kun äiti ja lapsi ovat asiakkaina turvakodissa ja oma prosessi on vielä kesken. Miehillä on kuitenkin tarjolla myös vanhemmuustyötä, mikäli he ovat valmiita ja motivoituneita ottamaan sitä vastaan. (Oranen 2001, 112–113.) Vanhemmuustyö on osa lapsityötä koko hoitojakson ajan. Se luo valmiuksia asioiden käsittelyyn kotona vanhempien kanssa vielä hoitojakson jälkeenkin. (Porin ensi- ja turvakotiyhdistyksen vuosikertomus 2015, 29.)

4.8 Kannustava vuorovaikutus (ICDP)

Kannustava vuorovaikutus/ ICDP -ohjelman perustajat ovat professori, emeritus Karsten Hundeide ja professori, emeritus Henning Ryen. Pohjoismaihin esimerkiksi Ruotsiin ICDP rantautui 1990-luvun alkupuolella ja ohjelmaa alettiin toteuttaa Ruotsissa 2000-luvun alussa. Kiinnostus ohjelmaa kohtaan on vuosien myötä koko ajan lisääntynyt. Ohjelman tarkoituksena on edistää lasten kanssa työskentelevien sekä vanhempien psykososiaalisen hoivan taitoja. ICDP – koulutuksen pariin hakeutuu osallistujia eri aloilta, kuten lastenhuollosta, neuvoloista, sosiaalihuollosta ja kouluista. Alun perin ohjelma on suunniteltu vanhempien tueksi ja ICDP -ohjelma soveltuukin etenkin 0-18 vuotiaiden lasten vanhemmille ja lasten kanssa työtä tekeville, mutta sitä voidaan soveltaa myös vanhusten huollossa ja nuorten ihmissuhdetaitojen kehittämässä. (Hundeide 2009, 6-7.)

Stiftelsen ICDP – Sweden säätiö kouluttaa ICDP – ohjaajia ja kouluttajia. Koulutukseen sisältyy kolme tasoa. Koulutus todistuksen saaneeksi ICDP – ohjaajaksi sisältää ohjelman peruskoulutuksen sekä ohjaajan koulutuksen eli tasot 1 ja 2. Ohjelmassa yhdistyy sekä käytännön koulutus että teoria, näin osallistujat pätevoityvät ohjaamaan hoivanantajien ryhmiä. Voidakseen kouluttaa ICDP – ohjaajia on käytävä erillinen kouluttajakoulutus eli taso 3. (Hundeide 2009, 8, 54–56.)

ICDP-ohjelman keskeinen tavoite on edistää ja parantaa hoivanantajan ja lapsen välistä vuorovaikutusta. Sillä miten hoivanantaja näkee ja kokee lapsen, on todettu olevan suuri merkitys sille minkälaista hoivaa lapsi saa. (Hundeide 2009, 8-9.) Lapsen emotionaaliselle, kognitiiviselle ja sosiaaliselle kehitykselle on tärkeää, että aikuisen ja lapsen välinen vuorovaikutus on kannustavaa. ICDP-ohjelmassa on tarkoitus vahvistaa vanhemman ja lapsen välistä kannustavaa vuorovaikutusta. Ohjelma perustuu empatiaan, se on hyvinvointia tukeva ja yhteiskuntasuuntautunut. ICDP sopii vanhemmille sekä lasten kanssa työtä tekeville ammattilaisille. ICDP- ohjelma on käytössä Porin ensi- ja turvakodin lapsityössä. (Porin ensi- ja turvakodin esite. Kannustava vuorovaikutus.)

4.9 Eron jälkeinen vanhemmuus

Esitteeseen avattiin myös Esikon toiveesta vanhemmille tarkoitettu vertaistukiryhmä eron jälkeisestä vanhemmuudesta. Ryhmässä pohditaan vanhempien yhteistyötä arjessa eron jälkeen tai kun eropäätös on tehty. Siinä käsitellään eron jälkeisen vanhemmuuden lisäksi sitä, miltä ero näyttää lapsen näkökulmasta. Tavoitteena on, että eron jälkeenkin lapsen suhde säilyy molempiin vanhempiin ja että vanhemmat kykenevät edelleen yhteistyöhön. Vertaistukiryhmässä saa hyviä käytännön vinkkejä myös muilta erovanhemmilta. On tärkeää, että vanhemmat saavat kokemuksen, että pulmiin löytyy ratkaisuja ja samassa tilanteessa ja samojen kysymysten äärellä saat-
taa olla monetkin vanhemmat. Ryhmän vetäjänä toimii Ensi- ja turvakotien liiton kouluttama ammattilainen. (Ensi- ja turvakotien liiton www-sivut 2017.)

5 PROJEKTIN SUUNNITTELU

5.1 Kohderyhmän kuvaus

Esite tehtiin Porin ensi- ja turvakotiyhdistykselle ja sen toteuttamalle lapsityöhankeelle. “Porin ensi- ja turvakotiyhdistys ry on kansalaisjärjestö, jonka tarkoituksena on perhekeskeisin menetelmin turvata lapsen oikeus suotuisiin kasvuolosuhteisiin ja turvalliseen kehitykseen, tukea vanhemmuutta ja perhettä, edistää suvaitsevuu-
tta, vastuuntuntoa ja perheiden tasa-arvoisuutta sekä ehkäistä kaikenlaista perhe- ja lähisuhdeväkivaltaa.” (Porin ensi- ja turvakotiyhdistyksen vuosikertomus 2014,4.)

5.2 Resurssit ja riskit

Opinnäytetyön mitoitus oli 400 h eli 15 op opiskelijaa kohden. Projektille laadittiin aikataulu ja siinä käytettävät työtunnit merkittiin ylös niin, että mitoitus säilyy. Projektin resursseiksi lukeutui tekijöiden työpanos, Ensi- ja turvakotiyhdistyksen lapsityöntekijän kanssa tehtävä yhteistyö, sekä ohjaavan opettajan apu. Lisäksi Esikon muun henkilökunnan ja toiminnanjohtajan apua tarvittiin esitettä suunniteltaessa ja palautetta pyydettyäessä. Materiaaliresursseina ja työvälineinä käytettiin tietokonetta esitteen suunnittelussa ja laatimisessa. Projektin teoriaa kirjoitettaessa käytettiin kirjaston palveluja. Projektin tekijät suunnittelivat esitteen, valitsivat siihen sopivat kuvat ja tekstiosiot.

Projektin riskitekijöitä voivat olla esimerkiksi aikataululliset organisaatioon liittyvät riskit ja projektiin oleellisesti liittyvien henkilöiden osallistumisen estyminen. Riskinä voivat olla myös asiakkaaseen ja sopimukseen liittyvät erimielisyydet. (Pelin 2009, 226.) Riskinä oli myös, ettei suunniteltu esite vastaa tilaajan odotuksia ja mielikuvia. Tätä riskiä vältettiin olemalla yhteydessä lapsityöntekijään esitteen suunnitteluvaiheessa ja sen viimeistelyssä.

Projektin onnistuminen riippui siitä, onnistuttiinko tilaajalle laatimaan sopiva ja toiveidenmukainen esite. Projektin onnistumiseen vaikuttivat projektin tekijöiden työpanos ja ajankäyttö, sekä tärkeää oli, ettei aikataulu veny jotta opinnäytetyö valmis tuisi ajallaan. Tämä vältettiin hyvällä aikataulun suunnittelulla ja sitoutumalla siihen.

5.3 Aikataulusuunnitelma

Aikataulusuunnitelma laadittiin yhdessä Ensi- ja turvakodin lapsityöntekijän kanssa maaliskuun suunnitteluseminaariin mennessä. Alustavassa suunnitelmassa esitteen oli tarkoitus valmistua lokakuussa 2016. Valmista esitettä oli tarkoitus viedä eteenpäin ja esitellä Porin Perusturvan neuvoloihin ja esimerkiksi kouluterveydenhoitajille. Opinnäytetyön valmistuminen suunniteltiin maaliskuuhun 2017 mennessä. (Liite 1)

5.4 Arviointisuunnitelma

Projektin jokaiseen vaiheeseen kuuluu olennaisena osana arviointi. Projektin onnistumista ja etenemistä arvioidaan koko projektin ajan. (Miettinen ym. 2000, 109.) Projektin arviointimuodot jaetaan itsearviointiin ja ulkopuoliseen arviointiin. Arviointi voi olla subjektiivista, esimerkiksi haastatteluina tai kyselyinä toteutettua tai objektiivista, jolloin arviointi on toteutettu tilastoinnin avulla. (Paasivaara, Suhonen & Nikkilä 2008, 141.) Ulkopuolisen arvioinnin projektista suoritti tilaaja, ohjaava opettaja sekä opponijat. Projektille ei laadittu erillistä palautelomaketta, vaan subjektiivista palautetta pyydettiin tilaajalta sekä terveydenhoitajilta.

6 PROJEKTIN TOTEUTUS

Opinnäytetyön aihe valittiin elokuussa 2015. Aiheeksi valikoitui Ensi- ja turvakodin esite Lapsityöstä. Aihe kiinnosti opinnäytetyön tekijöitä, koska tulevassa työssä terveydenhoitaja voi kohdata kaltoin kohdeltuja lapsia ja on tärkeää saada valmiuksia väkivaltakokemusten puheeksi ottamiseen.

Aiheen valinnan jälkeen oltiin yhteydessä joulukuussa 2015 Ensi- ja turvakodin lapsityöntekijään. Ensimmäisellä tapaamisella lapsityöntekijä kertoi työstään ja lapsityön eri työmuodoista. Tapaamisessa käytiin läpi myös tilaajan odotuksia opinnäytetyöltä ja suunniteltiin yhdessä alustavaa aikataulutusta. Esikon muita esitteistä otettiin mallia Lapsityön esitteen suunnitteluun ja laatimiseen. Esitteeseen toivottiin puhuttelevat kuvat ja mahdollisimman lyhyet ja selkeät tekstit Lapsityön palveluista.

Suunnitteluseminaari oli maaliskuussa 2016. Siihen mennessä teoriaosuus rajattiin, valittiin asiasanat ja laadittiin valmis projektisuunnitelma. Opinnäytetyön alkuvaiheessa kävi ilmi, ettei yhteistyökumppani tiennyt käytännön järjestelyistä ja siitä, että heidän tulee olla tilaajina opinnäytetyölle. Tämän vuoksi laadittiin erillinen lupa-anomus Ensi- ja turvakotiyhdistyksen johtokunnalle, joka käsiteltiin toukokuun 2016 johtokunnan kokouksessa. Lupa-anomus löytyy liitteenä (Liite 2) opinnäytetyön lopusta. Johtokunta hyväksyi lupa-anomuksen ja sopimukset allekirjoitettiin. Tämän jälkeen esitteen työstäminen alkoi.

Kesän aikana suunniteltiin esitteen ulkonäköä ja tekstiosioita. Ilmaista kuvapankista etsittiin käytettäviä kuvia hakusanoilla; rakkaus, empatia, pelokkuus, turva, perhe, lapsi, syli, halaus. Heinäkuussa 2016 valitut kuvat lähetettiin sähköpostilla lapsityöntekijälle arvioitavaksi. Sähköpostien välityksellä saadun palautteen perusteella esitteeseen valittiin neljä kuvaa, joista esite alkoi rakentua. Elokuussa lähetettiin PowerPoint pohjaan tehty mallikappale esitteestä lapsityöntekijälle, joka pyysi palautetta esitteestä toiminnanjohtajalta ja Esikon muilta työntekijöiltä. Seuraava tapaaminen oli elokuun lopulla, jossa käytiin läpi esitteeseen tulevia pieniä muutoksia. Esitteen kolmannelle sivulle valittu kuva ei ollut täysin mieleinen tekijöille, eikä tilaajalle. Tilalle yritettiin etsiä sopivampaa kuvaa, jota ei kuitenkaan löytynyt ilmaisista kuvapankeista vielä tässä vaiheessa. Tästä syystä esitteeseen jätettiin valittu kuva. Syyskuussa korjattu versio esitteestä lähetettiin lapsityöntekijälle. Tässä vaiheessa esitteestä saatiin hyvää palautetta. Palautteessa kiitettiin hyvistä kuvavalinnoista ja selkeistä tekstiosioista. Valmiin version jälkeen alkoi opinnäytetyön raportin kirjoittaminen.

Joulukuussa tiedusteltiin tilaajalta sähköpostitse, onko esite jo painettu, onko esitteen ulkonäkö pysynyt suunnitelman mukaisena ja saisiko tekijät valmiin esitteen myös itselleen. Esikosta vastattiin, että esitettä ei ollut vielä painettu, koska siihen saattaisi tulla muutoksia uusien koulutuksien myötä. Myös viime hetkellä oli tullut toivetta, että esitteestä ilmenisi selkeämmin lapsityön ryhmätoimintamuodot. Esitteeseen tehtiin toiveiden mukaan tarvittavat muutokset.

Uusi tapaaminen lapsityöntekijän kanssa sovittiin maaliskuulle 2017. Tapaamisessa käytiin läpi esitteeseen tulevia muutoksia ja opinnäytetyön etenemiseen liittyviä asioita. Lapsityöntekijä kertoi myös, että RAY:n logo on vaihdettava STEA:n logoksi, koska RAY:n avustustoiminta siirtyi vuoden 2017 alusta Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskukseen (STEA). Tarvittavat muutokset tehtiin ja lisäksi kolmannelle sivulle löydettiin sisältöön sopivampi kuva. Korjattu versio lähetettiin uudelleen lapsityöntekijälle, joka kertoi, että nykyinen esite oli hyvä ja toivotunlainen myös toiminnanjohtajan ja muun henkilökunnan mielestä.

7 PROJEKTIN TUOTOS

Esite laadittiin yhdessä lapsityöntekijän toiveiden pohjalta. Esite pyrittiin pitämään sisällöltään selkeänä ja informatiivisena. Tekstiosiot suunniteltiin niin, että lapsityön toimintaperiaatteet tulevat esille ymmärrettävästi ja kuvat valittiin aiheeseen ja tekstiin sopiviksi. Esite on mustavalkoinen ja sen etusivulle tulee värillinen Ensi- ja turvakodin logo. Takakannessa on STEA:n logo, joka rahoittaa yhdistyksen toimintaa. Yhdistyksellä on oikeus muuttaa esitteen ulkonäköä ja sisältöä, mikäli se koetaan tarpeelliseksi.

Etusivulle valikoitui kuva yksinäisestä lapsesta ja siinä lukee isolla ja selkeästi lapsityö. Kuvan vasemmassa yläkulmassa on iskulause ”*käsitlemättömät tunteet heijastuvat aikuisuuteen*”. Sisäaukeamalla vasemmalla puolella on kuva pelokkaasta ja piiloutuneesta lapsesta. Kuvan alapuolella on teksti, jossa kerrotaan mitä lapsityö on ja sen toimintamalleista. Kuvan päällä on iskulause ”*lapsi tarvitsee turvallisen aikuisen selviytyäkseen*”. Sisäaukeaman oikealla puolella on kuva, jossa on mies ja lapsi. Kuva valikoitui kuvastamaan isän ja lapsen yhteistä toimintaa. Tähän sivulle valikoitui tekstiosiot yhdistyksen toiveiden mukaisesti Esikon tarjoamista muista ryhmätoiminnoista lapsen hyväksi. Takakannessa on kuva iloisista, leikkivistä lapsista ja iskulause ”*lapsella on oikeus vallattomaan lapsuuteen*”. Takakannessa on myös tietoa palvelun piiriin hakeutumisesta, sekä lapsityöntekijän ja yhdistyksen yhteystiedot. Esite löytyy liitteenä työn lopusta (Liite 3).

8 ARVIOINTI JA POHDINTA

8.1 Projektin arviointi

Projekti eteni alusta asti lähes suunnitellusti. Projektille suunniteltu aikataulu toteutui hyvin, ainoastaan esitteen painattaminen viivästyi yhdistyksessä tapahtuneiden muutosten vuoksi. Tästä syystä esitettä ei päästy jalkauttamaan neuvoloihin ja kouluterveydenhuoltoon mikä oli alun perin tarkoitus, mutta palautetta pyydettiin esitteen Power-Point versiosta lasten- ja äitiysneuvolan- sekä kouluterveydenhoitajilta. Terveydenhoitajilta pyydettiin palautetta esitteen ulkonäöllisistä asioista, esimerkiksi kuvista ja niiden yhteensopivuudesta aiheen kanssa. Myös tekstiosioista pyydettiin palautetta, esimerkiksi olivatko tekstiosiot selkeät ja avaavatko ne palvelun sisältöä.

Terveystenhoitajilta myös kysyttiin, kokevatko he, että esite on hyvä työväline ohjattaessa mahdollisia asiakkaita Lapsityön palveluun.

Yhteistyö Porin Ensi- ja turvakotiyhdistyksen kanssa oli koko projektin ajan sujuvaa ja mielekästä. Neuvoja ja arviointia saatiin aina tarvittaessa. Lapsityöntekijä oli myös aktiivisesti yhteydessä tekijöihin ja häneen sai hyvin yhteyden myös tarvittaessa. Lapsityöntekijä kysyi myös muun työyhteisön mielipiteitä tuotoksesta ja näin saatiin aina useamman henkilön näkökulman asiaan.

8.2 Tuotoksen arviointi

Esikosta saatu palaute oli välitöntä ja rakentavaa koko projektin ajan. Lopulliseen esitteeseen ja työpanokseen oltiin tyytyväisiä. Neuvolasta saatu palaute oli myös positiivista. Esite koettiin tarpeeksi lyhyeksi ja ytimekkääksi. Erityistä kiitosta sai esitteeseen valikoituneet kuvat. Ne koettiin puhuttelevina ja lapsityön sisältöä hyvin avaavina. Kuvien järjestys myös miellytti terveydenhoitajia. Kuvat etenivät synkistä tunnelmista iloisempaan tunnelmaan ja se koettiin positiivisena asiana. Esitteessä kerrottiin lapsityön olevan väkivaltatyötä ja yksi terveydenhoitaja koki sen kovana ja palvelua rajaavana sanana. Tätä sanaa pohdittiin myös lapsityöntekijän kanssa, jo esitteen suunnitteluvaiheessa, mutta sana -väkivaltatyö haluttiin säilyttää kuitenkin esitteessä työyhteisön yhteisen päätöksen vuoksi. Seuraavalla sivulla avattiin lapsityön toimintamuotoja ja tämän koettiin selventävän lukijalle, että lapsityö on muuta kuin väkivaltatyötä.

Esite on valmis painettavaksi, nähtäväksi jää koska esite painetaan ja tuleeko siihen muutoksia vielä mahdollisten koulutusten myötä. Tekijät ovat itse tyytyväisiä lopputulokseen. Esitteestä tuli selkeä ja puhutteleva ja sen työstäminen oli koko projektin ajan mielekästä.

8.3 Pohdinta ja ammatillinen kasvu

Lapsityön näkyvyyden lisääminen esitteen avulla oli tarpeellista. Tutkimuksia tarkasteltaessa huomattiin, että vaikka palveluja eri tahoilla saattaa olla paljon tarjolla, tieto näistä ei välttämättä välity tarpeessa oleville asiakkaille tai edes terveydenhuoltoalan ammattilaisille. Porin Ensi- ja turvakotiyhdistyksen vuosikertomuksesta, yhteistyötoimien palautteen perusteella kävi myös ilmi palvelun mainonnan tarve.

Opinnäytetyön teoriaan tutustuttiin laajalti. Projektin alussa lapsityön käsite oli vielä vieras, ja lapsityö hakusanana ei tuottanut paljoakaan tulosta. Erityisesti Lapsen aika – projekti avasi tätä käsitettä ja näin sopivampia lähteitä aiheeseen liittyen löytyi. Tämän projektin myötä ymmärrys näyttöön perustuvan työskentelyn merkityksestä konkretisoitui.

Projektin alkaessa, tekijöiden kokemus projektityöskentelystä oli vähäistä. Projekti eteni kuitenkin sujuvasti, koska opinnäytetyö eteni alusta asti koulun ohjeiden mukaan. Tukea ja ohjausta saatiin tarvittaessa ohjaavalta opettajalta. Mielekkyyttä opinnäytetyön tekemiseen lisäsi aiheen kiinnostavuus ja hyödyllisyys, sekä yhteistyökumppanin tuki ja kannustus. Jälkikäteen ajatellen opittiin, että opinnäytetyön tekeminen kannattaa ajoittaa sellaiseen ajankohtaan opinnoissa, johon ei liity muita vaativia opintojaksoja. Opinnäytetyön aikana suuri tuki oli myös siitä, että tekijöitä oli kaksi. Tästä syystä elämäntilanteiden yhtäkkiset muutokset ja kuormittavat asiat eivät vaikuttaneet opinnäytetyön etenemiseen.

Omat projektille asetetut tavoitteet toteutuivat yli odotusten. Perheväkivallasta ja sen vaikutuksista lapseen saatiin paljon tietoa. Tekijät kokivat myös, että oma kynnys ottaa väkivalta puheeksi työssä madaltui selvästi. Tieto tarjolla olevista palveluista lisääntyi ja näin ollen tulevaisuudessa on helpompi ohjata asiakas oikean avun piiriin. Esitettä ei vielä opinnäytetyön valmistumiseen mennessä ole painettu, mutta tekijät uskovat sen palvelevan terveydenhuoltoalan ammattilaisia tavoitteiden mukaisesti. Esitteestä saatu palaute ainakin tukee tätä päätelmää.

LÄHTEET

Ensi- ja turvakotien liitto ry. ICDP –esite.

Ensi- ja turvakotien liiton www-sivut. 2017. Viitattu 2.4.2017.
<https://ensijaturvakotienliitto.fi/>

Esitteen kuvat: Pixabayn www-sivut 2016. <https://pixabay.com/fi/>

Holmberg, T. 2000. Lapset ja perheväkivalta. Helsinki: Karisto Oy.

Hundeide, K. 2009. Vägledande Samspel i praktiken. ICDP.

Miettinen, S., Miettinen, M., Nousiainen, I. & Kuokkanen, L. 2000. Itsensä johtaminen sosiaali- ja terveysalalla. Helsinki: WSOY.

Ojuri, A. & Laitinen, M. 2015. Turvakoti työnä. Ensi- ja turvakotien liitto ry.

OM 1/49/2007. Oikeusministeriön lausuntoja ja selvityksiä. Lapsiin ja nuoriin kohdistuvan väkivallan vähentäminen. Yhteenveto kyselyn tuloksista.

Oranen, M. 2001. Juuret, raamit ja numerot – Lapsen aika projektina. Teoksessa M. Oranen (toim.) Perheväkivallan varjossa. Raportti lapsikeskeisen työn kehittämisestä. Ensi- ja turvakotien liitto. Helsinki: Nykypaino Oy, 13-111.

Oranen, M. 2012. Lapsi ja perheväkivalta. Teoksessa Söderholm, A. & Kivitielä, S. 2012. Lapsen kaltoinkohtelu. 2. uud. p. Porvoo: Bookwell Oy. s. 217-219

Oranen, M. & Keränen, E. 2006. Lasten auttaminen. Teoksessa Perhe- ja lähisuhdeväkivalta. Auttamisen käytäntöjä. Hämeenlinna: Karisto Oy, 63-83.

Osaavaa työ- ja työhönvalmennusta –hanke. Näin teen loistavan esitteen. Itä-Suomen yliopisto. 2016. Koulutus- ja kehittämispalvelu Aducate. Viitattu 20.4.2016.

http://wanda.uef.fi/tkk/liferay/projektit/tyovoimavaraaja2/wp-content/uploads/2011/11/onnistunut_esiteA4.pdf

Paasikivi, L. Suhonen, M. & Nikkilä, J. 2008. Innostavat projektit. Helsinki: Suomen sairaanhoitajaliitto ry.

Pelin, R. 2009. Projektihallinnan käsikirja. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Porin Ensi- ja turvakotiyhdistyksen vuosikertomus.2014.

Porin Ensi- ja turvakotiyhdistyksen vuosikertomus. 2015.

Ruuska, K. 2006. Terveystenhuollon projektinhallinta. Helsinki: Talentum.

Saarinen, A. 2002. Lapsen kanssa pahaa päin – turvakodin lapsikeskeisyyttä kehittävän Lapsen aika – projektin arviointia Porin Esikon turvakodissa. AMK-opinnäytetyö. Satakunnan ammattikorkeakoulu.

Saarinen, A.2008. Perheväkivallan puheeksi ottaminen Porin äitiys- ja lastenneuvoiloissa. AMK-opinnäytetyö. Satakunnan ammattikorkeakoulu.

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2010. Älä lyö lasta! Kansallinen lapsiin kohdistuvan kuritusväkivallan vähentämisen toimintaohjelma 2010–2015. Helsinki.

XXXX. 2015. Lapsityöntekijä, Porin Ensi- ja turvakotiyhdistys. Pori. Henkilökohtainen tiedonanto 10.12.2015.

LIITE 1

Projektin aikataulu

Projektin resurssien suunnittelu ja toteutus	Aikataulu		Tunnit		Eurot	
Suunniteltu/Toteutunut	S	T	S	T	S	T
1. Projektin aloitus <ul style="list-style-type: none"> • aiheen valinta/ rajaus • teoriaan tutustuminen • alustavan aikataulun luominen 	08/2015-12/2015	10/2015-12/2015	60	56	0	0
2. Projektin suunnittelu <ul style="list-style-type: none"> • aikataulu • teoria 	03/2016		200	180	0	0
3. Projektin toteutus <ul style="list-style-type: none"> • esitteen laatiminen • teoriaosuuden kirjoittaminen 	05/2016-10/2016		400	430	0	0
4. Projektin lopetus <ul style="list-style-type: none"> • viimeistely • projektin arviointi • raportointiseminaari 	01-04/2017		140	136	0	0
Yhteensä			800	802	0	0

LUPA-ANOMUS

Porin ensi- ja turvakotiyhdistys RY

Johtokunta

Anomus

Anomme lupaa toteuttaa projektiluontoinen opinnäytetyö Porin Ensi- ja turvakoti Esikkoon.

Opiskelemme Satakunnan ammattikorkeakoulussa Tiilimäen kampuksella terveydenhoitajiksi ja opintoihimme liittyy 15 opintopisteen opinnäytetyön tekeminen. Porin Ensi- ja turvakodilla on tarve lapsityön esitteelle, jonka Satakunnan ammattikorkeakoulun opiskelijat toteuttaisivat opinnäytetyönään. Opinnäytetyömme ohjaajana toimii lehtori Tapio Myllymaa.

Opinnäytetyömme tarkoituksena on tuottaa yhdistykselle informatiivinen esite lapsityön palveluista Esikossa, sekä järjestää Porin perusturvan alaisuudessa toimiville neuvoloille ja kouluterveydenhuollolle koulutustilaisuuksia. Tilaisuuksissa on tarkoitus kertoa saatavilla olevista lapsi- ja perhepalveluista. Opinnäytetyön tavoitteena on, että hoitotyön ammattilaisilla on käytössään esite, jota voidaan käyttää työvälineenä ohjattaessa asiakkaita oikeiden palveluiden piiriin. Tavoitteena on myös lisätä tietoisuutta Esikon tarjoamista palveluksista, lapsien ja perheiden kanssa työskenteleville terveydenhoitajille.

Keskeisinä käsitteinä opinnäytetyössämme ovat; ensikoti, lapsityö, perheväkivalta, kannustava vuorovaikutus ja lapsiin kohdistuva väkivalta.

Liitämme anomukseemme projektisuunnitelman ja yhteistyösopimuksen.

Porissa 13.4.2016

Ystävällisin terveisin

Elina Huhtala

elina.huhtala@student.samk.fi

Opinnäytetyön ohjaava opettaja

Tapio Myllymaa

Lehtori

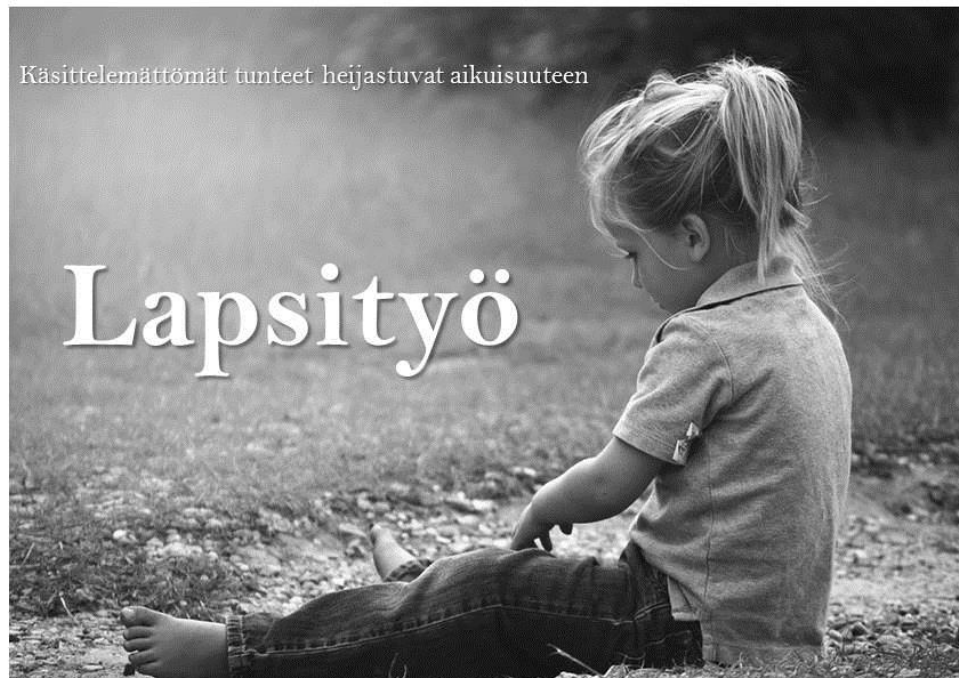
puh. 044 710 3737

tapio.myllymaa@samk.fi

Anne Katajisto

anne.katajisto@student.samk.fi

Lapsityön Esite - etusivu

Sivu 2

Lapsityö on lasta kuulevaa ja tukevaa väkivaltatyötä. Sen tarkoituksena on auttaa lasta selviytymään elämän eri kriisitilanteissa yhdessä turvallisen aikuisen kanssa. Lapsityössä tarjotaan keskusteluapua erilaisia toiminnallisia menetelmiä hyödyntäen.

Toiminta

- Yksilötapaamiset
- Sisarustapaamiset
- Vanhempi-lapsi -tapaamiset
- Perhetapaamiset
- Vanhemmuustyö

Eron jälkeinen vanhemmuus –ryhmä

Ryhmän tavoitteena on kehittää vanhempien välisiä vuorovaikutustaitoja ja yhteistyökykyä eron yhteydessä.

Lasten vertaistukiryhmä

Ryhmä tarjoaa vertaistukea väkivaltaa kokeneille ja/ tai todistaneille lapsille ja nuorille.

Kannustava

vuorovaikutus/ICDP- ryhmä

Ryhmän tarkoituksena on kehittää vanhemman ja lapsen välistä aktiivista ja myönteistä vuorovaikutusta.

Takakansi

Lapsityöhön tullaan vanhempien yhteydenoton kautta tai ohjatusti jonkun yhteistyötahon lähettämänä. Ensimmäiset käynnit ovat maksuttomia.

Lapsityöntekijän tavoitat puhelimitse numerosta 040 569 4407 tai sähköpostitse lapsityo@poentu.com

Porin ensi- ja turvakotiyhdistys ry
Tiilimäentie 2
28500 Pori
02 633 850

Lapsella on oikeus vallattomaan lapsuuteen